

Tiden er forpasset til, at "politikere" kan sidde i et pensionselskabs bestyrelse, fordi det nu passede med en konstituering til noget helt andet.

KRONIK DEN 15. JUNI 2011

Kræv mere kompetence

LARS KALSEN
cand.scient.
bestyrelsesmedlem
i MP Pension
Pandrup

De seneste års debat og hændelser har tydeligt vist, at bestyrelserne hos de "kundejede" arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser og pensionselskaber bør styrkes markant. Der er brug for langt skarpere kompetencer i bestyrelserne, dels fordi tingene er meget komplekse og omfattende, dels fordi der er rigtig mange milliarder kroner under forvaltning.

Næsten alle danske lønmodtagere pensionistliv er afhængige af, at alle disse milliarder forvaltes med rettidig omhu.

Der findes principielt to hovedtyper af forvaltere af arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser, der er foreninger ejet af medlemmerne, dels de tværgående pensionskasser, der er foreninger ejet af medlemmerne, dels de arbejdsmarkedsrelaterede livsforsikringselskaber, som er aktieselskaber ejet af overenskomstparterne. For den sidste types vedkommende er den enkelte opsparerers ejerskab indirekte, fordi indflydelsen sker gennem fagforeningerne og/eller arbejdsgiverne.

I det følgende bruges ordet medlemmer som synonym for lønmodtagere, kunder og opsparere hos begge typer af forvaltere.

Der er to grunde til, at det er en rigtig god idé, at medlemmerne direkte eller indirekte har ejerskabet af forvalteren af deres pensionsopsparing.

■ For det første er der demokrati-vinklen. Det er lønmodtagerne, der direkte eller indirekte har den afgørende indflydelse på deres pensionskasse eller selskab. Gennem en demokratisk debat kan de påvirke udviklingen hos netop deres forvalter. Det er dog mit indtryk, at der ikke er så mange, der er aktivt interesserede i at deltage i dette demokratiske aspekt.

■ For det andet er der økonomi-vinklen. De fleste kan virkelig se en mening i medlemsejet. Ingen andre skal tjene på ens pensionsopsparing, og derfor får man alt andet lige en højere pension ved at være medejer. For at denne

åbenlyse økonomiske fordel skal udmøntes, kræver det dog at bestyrelserne gennem tiderne forvalter deres pensioner på professionel vis.

I såvel pensionskasserne som i pensionselskaberne er det kutyme, at det er politikere eller organisationspolitikere, der befolker bestyrelserne, oftest uden særskilte kompetencer. Bestyrelserne er udpræget politiske, hvilket ikke er optimalt.

En bestyrelses mål er helt overordnet at skabe den maksimale værdi for medlemmerne. Det sker i hovedtræk ved dels at udfordre direktøren strategisk, dels løbende at kontrollere direktørens arbejde. Dette kan en bestyrelse kun, hvis der er de fornødne kompetencer til stede i den.

Hvis ikke nogen i bestyrelsen har indsigt og kan stille de rigtige spørgsmål, så vil alt ske på direktørens præmisser, og vi har en "tantebestyrelse". Det kan gå godt, hvis man har en fornuftig direktør, men det kan så sandelig også gå galt, hvis man har en direktør, der kun lytter til sine egne (kortsigtede) idéer. Det kender vi alt for godt fra en række banker, hvor vi har set nogle ret kreative direktører løbe om hjørner med en svag bestyrelse.

Desværre er det svært for den enkelte at måle værdien af sin pensionsopsparing, fordi opsparingen og udbetalingen sker over rigtig mange år, måske 40 års opsparing og 20 års udbetaling. I disse mange år er et medlem afhængig af, at bestyrelserne udøver deres virke med rettidig omhu.

Det er simpelthen umuligt at konstatere, hvad man kunne have fået, hvis alle bestyrelserne gennem disse mange år havde været 100 pct. driftsikre. Fortidens synder skjules let, og der gror ofte et tykt lag græs hen over fejlene over en så lang en tidsperiode, så alt ser nydeligt og pænt ud. Bestyrelses-svigt sander alt for let til over tid.

Derfor er det nu på tide, at der sker en oprustning i bestyrelserne, men det går en smule trægt selvom Finanstilsynet presser rigtigt hårdt på. F.eks. kan man om bestyrelsens kompetence inden for risikoområdet i Finanstilsynets spritnye bekendtgørelse om "Ledelse og Sty-

ring" i § 3 læse følgende: »Bestyrelsen skal løbende vurdere, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om virksomhedens risici til at sikre en forsvarlig drift af virksomheden.«

Finanstilsynet siger altså, at bestyrelsen løbende skal vurdere, om den som team har de fornødne risikokompetencer til at drive virksomheden forsvarligt. For det enkelte medlem burde ordet forsvarligt nok udskiftes med ordet optimalt, og der bør fokuseres bredere end blot at kigge på risici, men vejen til det brede fokus går også gennem bestyrelsens samlede kompetencer.

Hos en pensionsforvalter bør der i bestyrelsen være kompetencer inden for følgende områder: investeringsområdet, det ydelses-/aktuarmæssige, det regnskabsmæssige og gerne det mere bløde kommunikations- og rådgivningsmæssige.

Det kunne så tilslige, at en bestyrelse blot skulle indeholde disse kompetencer, men der mangler et vigtigt aspekt. Det er kompetencer, der er knyttet til medlemsejet. Det er vigtigt, at dette også afspejler sig i bestyrelsessammensætningen.

Vi har set alt for mange kundejede selskaber, der har glemt deres rødder – her tænker jeg på kreditforeninger, sparekasser og forsikringselskaber. Derfor bør der også vælges nogle personer fra medlemskredsen til bestyrelsen. Det har man gjort i Lægernes Pensionskasse, hvor bestyrelsen udgøres af professionelle eksperter kombineret med almindelige medlemmer, så eksperterne ikke glemmer medlemsejet.

En optimal bestyrelse på syv personer kunne på den baggrund se ud på følgende måde:

Der skal være en kompetent formand, der forstår at få bestyrelsen til at fungere som et team. Dernæst skal der være en investerings ekspert og én med indsigt i det mere aktuarmæssige samt en ekspert i kunde/medlemsrådgivning.

Det er allerede et lovkrav, at der skal være et regnskabskyndigt medlem af bestyrelsen. Alle skal i et eller andet omfang kunne håndtere risikovurderinger på deres område. Herudover bør der så vælges to medlemmer direkte blandt

medlemmerne, og disse må meget gerne have en vis indsigt i økonomi og/eller pension.

Men hvordan får man så valgt denne optimale bestyrelse? Ja, her er der lidt forskel på pensionskasser og pensionselskaber. Vi tager pensionskasserne først.

I Lov om Finansiell Virksomhed står der i § 115, at tværgående pensionskasser, at bestyrelsen skal »... bestå af en formand og et lige antal bestyrelsesmedlemmer, hvoraf mindst halvdelen skal vælges af og blandt medlemmerne i pensionskassen.«

Jeg vil foreslå, at Folketinget ændrer lovtæksten til, at mindst halvdelen vælges af medlemmerne, men ikke længere blandt dem. Det åbner for, at medlemmerne så kan vælge personer med de rigtige kompetencer til at repræsentere dem, hvilket er det eneste fornuftige på dette komplicerede pensionsområde. Vi hyrer jo også eksperter til alt muligt andet.

Før et kommende bestyrelsesvalg bør der så komme en udmelding fra bestyrelsen om, hvilke kompetencer den efterspørger, sandsynligvis suppleret med en indstilling af nogle kandidater. Men det er vigtigt, at medlemmerne også selv kan opstille alternative kandidater ud fra kompetencekravene, hvis de finder dette mere hensigtsmæssigt.

Man kan overveje, om valget mellem kandidaterne skal ske på generalforsamlingen eller ved urafstemning, og om formanden skal vælges særskilt, eller om bestyrelsen selv konstituerer sig. Hvis overenskomstparterne udpeger bestyrelsesmedlemmer, vil jeg anbefale dem at tænke grundigt over, om de ikke nu skulle begynde at udpege eksperter til "deres pladser".

Hvis vi så vender os mod pensionselskaberne, er de jo selskaber ejet af overenskomstens parter, og det er derfor de, der udpeger bestyrelserne. Her kan jeg kun appellere til, at de går væk fra de politiske bestyrelser og frem over ikke sætter egne folk ind, men vælger eksperter efter ovenstående retningslinjer.

Tiden er forpasset til, at "politikere" kan sidde i en pensionselskabs bestyrelse, fordi det nu passede med en konstituering til noget helt andet. Der er brug for flere kompetente bestyrelsesmedlemmer med forstand på pension.

Hvis nogen ønsker diskussioner af mere pensionspolitisk karakter i en pensionskasse eller et pensionselskab, vil jeg anbefale, at der oprettes et repræsentantskab, hvortil sådanne mere politiske diskussioner kan henlægges.

Dette skal ikke ses som et færdigt forslag til, hvorledes tingene skal gøres, men mere en påpejning af, at der i dag er en dyb afgrund mellem de ønskelige kompetencer i bestyrelserne og så den reelle verden.

Lønmodtagerne gør sig selv en bjørnetjeneste, hvis de ikke nu arbejder på at få flere eksperter ind i pensionsforvalternes bestyrelser. Det vil nemlig være deres bedste garanti for at få en god pension og dermed en tryk alderdom.

I landet med verdens højeste skattetryk og verdens ligeste lighed trives som bekendt højre-ekstremismen og de ultraliberale natvægtere i en grad, så det er svært at finde verdenshistoriske paralleller. Modige folk som Henrik Sass Larsen har påpeget dem, men ellers ties der med få undtagelser over for den massive højrepropaganda, der sviner landet til fra morgen til aften.

Nu gør Politiken noget ved det. Avisen trawler folkehavet for venstreorienterede skribenter under 50 år, desperat for at finde de ildsjæle, der selvoglemmende vil gå ind i kampen mod massiviteten. Man sætter ligefrem en annonce i avisen med titlen "Yngre venstreorienterede skribenter søges". Kunne man ikke være begyndt med at gå en runde på redaktionen?

Announcens ordlyd stiller store krav til de håbefulde ansøgere logiske tænkning: »Da det er svært at finde venstreorienterede stemmer under 50 år, forventer vi blot, at du er under 50. Dit køn er underordnet.«

Der er en sådan mangel på stringens og voldsomme logiske overspring i de få ord, at vi her på redaktionen mest af alt blev mindet om Fair Løsning, men det var måske også meningen.

En udlægning af ordene kunne være, at man slet ikke behøver at være venstreorienteret for at søge, man skal bare være under 50 år. Måske vil også velorienterede ansøgere komme i betragtning, tænkte vi optimistisk, før vi indså umuligheden, teksten er tværtimod en prøve: Evnen til at ignorere en logisk brist er *conditio sine qua non* for det nye fyrtårn på Politiken.

Den glade vinder må indse, at hun går en hård tid i møde. Som venstreorienteret skal man være stærk og sej. Snart vil man kunne have folk fra den samlede medie- og undervisningsverden at tale med, isprængt enkelte fagforeningsfolk. Det er en isoleret tilværelse.

»Jobbet kan være ensomt, derfor skal du være indstillet på at arbejde alene og selvstændigt,« lyder det manende i annoncen, der dog rummer et trøstens ord til den nye frontkæmper. Ingen er helt alene, og jobbet rummer også visse fordele:

»I første omgang får du of-fentliggjort et markant indlæg på forsiden af denne sektion til sædvanligt honorar. Indlægget vil erfaringsmæssigt føre dig til en tur i Deadline 22.30, P1 Debat, TV 2 News og/eller DR's Debatten.«

Vi glæder os over, at Politiken har gjort den samme erfaring som os, nemlig at politikenske debattører med en rent ud sagt forbløffende automatik andu-er tv-skærmen, lige meget om de har noget at sige eller ej. Det kommer ikke som nogen overraskelse, for så vidt angår radioens P1 Debat, Deadline 22.30 på DR2 eller Debatten på DR1, men at Politikens debatredaktion også styrer castingen på TV 2 News kommer som en glædelig nyhed. Det er altid rart med sagtmødige modspil i den ensidigt højreekstre og ultraliberale debat, der hænger vort land.

-jokerman

